

5115 22/2, 12; 2. Beh. af F. t.

ikke ere tjente med at blive undtagne. Den ærede Ordfører kunde aldeles ikke forstaa, hvad jeg i saa Henseende har skrevet i Betænkningen. Det forekommer mig imidlertid, at for en Købmand maa det være let at forstaa. Naar man ikke har en rationel Bogføring, ved man ikke, naar Aaret er til Ende, om der har været Fortjeneste eller ej, og regner man, at der har været Fortjeneste, medens der i Virkeligheden ikke har været det, viser det, at Kalkulationen af Varepriserne maa være sket paa et forkert Grundlag. Hvis det ved en rationel Bogføring viser sig, at Fortjenesten er borte, er den vedkommende Brugsforening i Stand til at ændre Forholdet, den kan med Nytte sige: Hvori stikker Fejlen? Hvorfor er der ingen Fortjeneste? Lad os undersøge Sagen: Er Grunden den, at vi have for store Omkostninger, eller at Varepriserne ere forkert jugerede? Med andre Ord: Bogføring giver Anledning til en saadan Undersøgelse, som kan føre til en rationel Bedømmelse af disse Ansættelser. Derimod forekommer det mig at være overordentlig farligt, naar Brugsforeningerne sige: Vi føre selvfølgelig Bøger og føre dem paa forsvarlig Maade, men vi ville ingen Tvang have i saa Henseende. Det vækker uvilkaarlig en vis Mistæksomhed hos Kooperationsens Uvenner. Hvorfor skulde man have noget imod, at det, man alligevel gør, staar som et Lovbud? Lad os foretage det Tankeeksperiment, at vi endnu ikke havde en Paragraf i Straffeloven, der forbød Tyveri; det er da klart, at hvis en saadan Paragraf blev foreslaaet, vilde alle ærlige Mennesker ganske uvilkaarligt sige: Det have vi ikke noget imod, vi agte ikke at stjæle, for os maa Tyvene gerne blive straffede; derimod kan man være vis paa, at alle Tyve vilde sige: Selvfølgelig stjæle vi ikke, men vi ville ved Gud heller ikke paa den Maade stemples, det skal ikke forbydes os, vi skulle frivilligt opføre os som ærlige Mænd, det skulle vi nok sørge for. Jeg kunde nævne det berømte Eksempel, som jeg allerede en Gang har nævnt her i Tinget, at den redelige Kasserer aldrig er fornærmet, naar man vil efterse hans Kassebeholdning, men den uredelige Kasserer pukker straks paa sin Ærlighed og bliver fornærmet over

L. om Bogføring m. v. 5116

at blive mistænkt. Derfor synes jeg, at Brugsforeningerne stille sig selv i et forkert Lys, naar de ikke ville paatage sig en legal Forpligtelse, der kun gaar ud paa det ene simple, at der skal være Orden og Redelighed i disse Forhold, noget, som Brugsforeningerne selv kun kunne være tjente med. Fra et Købmandsstandpunkt fører denne Fritagelse for Bogføringspligt til et Forhold, som jeg har tilladt mig i Betænkningen at betegne som illoyal Konkurrence. Da der dog skal være en vis Sammenhæng mellem Lovene, bør ærede Medlemmer se hen paa, at der i det andet Ting foreligger et af Regeringen fremsat Lovforslag om illoyal Konkurrence. Det er klart, at man bliver udsat for illoyal Konkurrence fra de Mennesker, som ikke føre Bøger og ikke kunne bedømme, hvad de foretage sig; thi kun ved Hjælp af Bogføring kan man bedømme, hvorledes man overhovedet kommercielt driver Forretning. Det er ufrivilligt, at de vedkommende drive denne illoyale Konkurrence, men i sin Virkning er det en illoyal Konkurrence. Hvis man overhovedet vil gaa med til det Princip, som er nedlagt i det af Regeringen fremsatte Lovforslag om illoyal Konkurrence, maa Konsekvensen blive, at man stemmer for Bogføringspligtens Indførelse i Brugsforeningerne. Men dernæst har Regeringen foreslaaet, at Brugsforeningerne skulle underkastes Skattepligt saavel i kommunal som i statslig Henseende. Nu vide antageligt alle, at et Fler-tal har foreslaaet at stryge denne Bestemmelse for Stats- og Indkomstkattens Vedkommende, men dette er i Modstrid med Regeringens Standpunkt. Regeringens Standpunkt er i denne Sag et andet, det er helt igennem systematisk sammenhængende. Den indfører Bogføringspligten som det naturlige Grundlag for Skattepligten og har efter min Mening foreslaaet det med megen Føje, fordi det netop saa overordentlig længe har været Genstand for Misnøje hos den næringsdrivende Stand, at disse Brugsforeninger efter de næringsdrivendes Mening havde visse Privilegier: Skattefrihedsprivilegiet, Fritagelse for Bogføringspligt o. s. v., og derved drev illoyal Konkurrence. Det vilde da kun være naturligt at opfylde det